

RocaJunyent Informa

Departament de Reestructuracions
22 de gener de 2024

Última reforma de la Llei Concursal: Criteris Unificadors dels Jutjats del Mercantil de Barcelona

El 6 de setembre de 2022 el Butlletí Oficial de l'Estat va publicar la Llei 16/2022 de reforma del text refós de la Llei Concursal ("TRLR"), que modificava substancialment el nostre sistema de preinsolvència i insolvència.

Transcorregut més d'un any de la seva entrada en vigor, i amb molts aspectes pràctics per resoldre, són moltes les opinions autoritzades que sol·liciten al legislador concursal una reforma del referit text legal.

Això és degut, principalment, al fet que l'estadística dels concursos tramitats al nostre país amb el nou TRLR es corresponen en un 90% en procediments de persones físiques i sense massa, la finalitat de la qual no és una altra que l'exoneració del passiu insatisfet.

Amb aquesta realitat, i amb l'objectiu d'unificar els criteris de dret concursal en altres matèries, els Jutjats del Mercantil de Barcelona han emès uns Acords, centrats en cinc grans àrees, per a homogeneïtzar la interpretació de diferents preceptes del referit text legal.

Els esmentats criteris afecten les qüestions que seguidament es desenvolupen:

1) Concursos sense massa.

a) Concurs de persona física:

Es crea un nou formulari. Així mateix, s'estableix que, en cas d'ingressos recurrents embargables, es valorarà la possibilitat que el deutor faci un esforç raonable de pagament de crèdits exonerables.

Fins ara, el salari quedava al marge de l'actiu (fins i tot quan ens trobàvem amb nòmines superiors al salari mínim inembargable).

Doncs bé, arran dels nous criteris aconseguits pels Jutjats Mercantils, el deutor tindrà la possibilitat de presentar un pla de pagaments per a accedir a l'exoneració provisional del passiu insatisfet, o bé, si s'opta per la liquidació, el Jutge podrà valorar la possibilitat de liquidar els ingressos recurrents que es trobin per sobre del mínim inembargable, establint la liquidació mensual per a pagament dels crèdits exonerable durant un termini determinat.

b) Microempresa:

En els supòsits en els quals ens trobem davant una microempresa conforme el que es disposa en l'Art. 685 i següents del TRLC, amb insuficiència de massa activa, resultarà d'aplicació el tràmit previst en l'Art. 37 Bis TRLC per als concursos sense massa.

Els Jutjats del Mercantil consideren que, en el supòsit que existeixin contractes de treball en vigor al moment de la presentació del concurs, serà una bona pràctica sol·licitar el nomenament d'un Administrador Concursal a fi que procedeixi a l'extinció dels esmentats contractes i certificació per al FOGASA.

En cas de no fer-ho, s'adverteix que per a les persones jurídiques podrà ser causa de responsabilitat ex Art. 241 LSC, i per a les persones físiques, motiu per a la denegació de l'exoneració del passiu insatisfet ex Art. 487.6 TRLC.

c) Publicitat addicional:

Molt rellevant resulta la facultat dels Jutjats del Mercantil d'exigir als deutors una publicitat addicional a la disposada pel Registre Públic Concursal, consistent en l'enviament d'una comunicació als creditors informant de la sol·licitud de concurs sense massa.

2) Exoneració del passiu insatisfet.

S'especifica que els crèdits derivats de contractes d'arrendaments financers únicament seran exonerables de manera condicionada a la devolució del bé al creditor.

3) Venda d'unitats productives.

Pels Jutjats del Mercantil de Barcelona, s'exposen una sèrie de regles generals per a la venda d'unitats productives en seu concursal:

- a) La unitat productiva podrà ser objecte d'alienació mitjançant un pla de reestructuració, un pla de continuïtat en microempresa, pre pack, presentació d'oferta vinculant juntament amb la sol·licitud de concurs, i una vegada declarat, en fase de conveni o liquidació.
- b) En qualsevol de les vies anteriors, el licitador o adquirent haurà d'assumir l'obligació de continuar amb l'activitat per un període de dos anys. Les accions en cas d'incompliment d'aquesta obligació s'enjudiciaran davant el Jutge del concurs.
- c) És possible la presentació d'ofertes per persones especialment relacionades.

4) Pre pack concursal.

El nomenament de l'expert supervisor es realitzarà mitjançant Acte i recaurà en la persona que reuneixi les condicions per a ser designat administrador concursal. El nomenament serà proposat pel propi deutor i, en defecte d'això, pel jutge competent.

El deutor és qui, en la seva sol·licitud, determinarà la durada previsible de l'encàrrec de l'expert supervisor, si bé podran sol·licitar-se pròrrogues amb causa justificada.

En la sol·licitud, el deutor podrà presentar al jutge la remuneració pactada amb l'expert supervisor així com els terminis de meritació. En defecte d'això, la retribució serà proposada per l'expert conformement a les normes de l'Aranzel en quantitat corresponent als honoraris de la fase de liquidació, calculada pel nombre de mesos que efectivament desenvolupi les funcions atribuïdes.

Com a novetat, s'introdueix a més la possibilitat que l'expert percebi uns honoraris addicionals d'èxit si el preu obtingut és superior a l'estimat a l'inici. La proporció d'aquesta prima d'èxit haurà de ser de "minimis" per a no generar un possible conflicte d'interès.

La quantitat que percebi l'expert es llevarà de la corresponent a la seva funció com a Administrador Concursal si finalment fos designat.

Una vegada presentada l'oferta de compra de la unitat productiva juntament amb l'informe emès per l'expert, en cas de resultar aquest favorable, el jutge del concurs

competent obrirà el tràmit d'autorització previst en l'Art. 518 TRLC, sense que s'admetin noves ofertes.

Així mateix, a l'efecte de successió laboral d'empresa, se seguiran els criteris establerts en la STJUE de 28 d'abril de 2022.

5) Procediment especial de microempreses.

S'aclareix que el procediment especial per a microempreses serà aplicable fins i tot a aquelles societats que haguessin cessat en la seva activitat al moment de la presentació de la sol·licitud, malgrat el tenor literal de l'Art. 685 TRLC.

El procediment especial de microempresa podrà formular-se, encara que només existeixi un únic creditor. Si bé, si no es persona cap altre creditor en el termini legalment previst es procedirà al seu arxiu.

El còmput del termini de 20 dies concedit als creditors per a la realització d'al·legacions respecte el seu crèdit, s'iniciarà amb la publicació en el Registre Públic Concursal.

En cas de frustració del pla de continuació, el deutor persona física podrà sol·licitar igualment l'exoneració del passiu insatisfet en virtut d'un pla de pagaments.

Finalment, els Jutjats del Mercantil de Barcelona, possibiliten la declaració conjunta del concurs del cònjuge no empresari amb la sol·licitud d'obertura del procediment especial del cònjuge autònom microempresari.

Des que entrés en vigor el Nou Text Refós de la Llei Concursal han estat moltes les qüestions que s'han suscitat, donant lloc a l'aplicació de criteris diferents segons el partit judicial que es tracti.

Amb els esmentats criteris, els Jutjats del Mercantil unifiquen la interpretació de la Llei Concursal amb la finalitat de dotar de seguretat jurídica al procediment, deixant clara quina és la posició d'aquests.

Si bé aquests criteris únicament operen respecte els Jutjats del Mercantil de Barcelona, és d'esperar que aquests es facin extensibles a altres demarcacions, com així ha ocorregut en anteriors ocasions.